

Nr 47.

Ankom till riksdagens kansli den 13 mars 1934 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa ordinarie befattningar vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk m. m.

(4:e avd.)

I en till riksdagen den 9 februari 1934 avlåten proposition, nr 122, har Kungl. Maj:t, under återopande av statsrådsprotokollet över kommunikations ärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

1:o besluta, med tillämpning från och med den 1 juli 1934,

att 5 § 2 mom., första stycket, i avlöningsreglementet den 19 juni 1919 (nr 343) för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk skall hava följande ändrade lydelse:

Överdirektör vid statens vattenfallsverk åtnjuter, utöver arvodet, *tantiem* å nettovinsten av rörelsen vid samtliga statens kraftverk såsom enhet betraktade med 0.5 procent av nämnda vinst, i den mån densamma icke överstiger 2,000,000 kronor, med 0.3 procent av den del av vinsten, som överstiger 2,000,000 men ej 4,000,000 kronor, samt med 0.1 procent av den del av vinsten, som överstiger 4,000,000 kronor, allt för år räknat;

att i den vid nämnda avlöningsreglemente fogade tjänsteförteckningen skola upptagas följande befattningar, nämligen:

vid postverket:

i 24:e lönegraden: intendent;

vid telegrafverket:

i 30:e lönegraden: förste byrådirektör;

vid statens vattenfallsverk:

i 20:e lönegraden: kontrollör,

» 27:e » : driftsingenjör;

samt att ur samma tjänsteförteckning skola utgå följande befattningar, nämligen:

vid postverket:

ur 21:a lönegraden: aktuarie;

vid statens järnvägar:

ur 21:a lönegraden: distriktskassör,

» 24:e » : milkontrollör;

Bihang till riksdagens protokoll 1934. 6 saml. Nr 47.

2:o) fastställda antalet av följande befattningar från och med den 1 juli 1934 på sätt här angives, nämligen:

vid postverket:

notarie	9
intendent i 24:e lönegraden	1;

vid telegrafverket:

förste kontrollör.....	21
linjeingenjör	24
byrådirektör	5
förste byrådirektör	1;

vid statens järnvägar:

elektroingenjör.....	12
stationsinspektör av klass 2	14
stationsinspektör av klass 1 B	26
stationsinspektör av klass 1 A	6;

vid statens vattenfallsverk:

kontrollör i 21:a lönegraden	3
byråingenjör	2
driftsingenjör	1;

3:o) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som vid genomförande av förberörda ändringar må erfordras;

4:o) medgiva, att vid den till statens vattenfallsverk hörande befattningen såsom kraftverksdirektör vid de norrländska kraftverken må från och med den 1 juli 1934, utöver arvode och tantiem enligt avlöningsreglementet, utgå ett tillfälligt lönetillägg av 3,000 kronor för år räknat; samt

5:o) medgiva, att avlöningen till viss av statens järnvägar från Härnösand—Sollefteå och Uppsala—Gävle järnvägar övertagen personal må från och med den 1 januari 1935 utgå i enlighet med de av departementschefen förordade grunderna.

I samband med förevarande proposition hava i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 308, av herr *Johan August Larsson* och den andra, nr 550, inom andra kammaren av herr *E. Bengtsson* i Kullen, hemställt, att riksdagen måtte med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 122, evad denna rör avlöningsförmåner för överdirektör vid statens vattenfallsverk, besluta, att överdirektör vid statens vattenfallsverk i egenskap av chef för verkets kraftverksbyrå åtnjuter enahanda avlöningsförmåner som verkets övriga byråchefer samt att kraftverksdirektör, intill dess dylik befattning kommer att indragas, upptages i närmast lägre lönegrad än byråchef.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, hänvisas till motionen II: 550.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag, som avser dels inrättande av ett antal nya befattningar m. m. vid de olika affärsverken dels ock indragning av

eller sänkning av löneställning beträffande vissa andra befattningar, behandlas av utskottet under vart verk för sig.

Postverket.

Beträffande postverket föreslås inrättande av en ordinarie notariebefattning på generalpoststyrelsens femte byrå (postsparbanks- och postgirobyrån) samt omändring av aktuariefattningen vid postverkets tryckeri till en intendentsbefattning.

Generalpoststyrelsens av kommunikationsverkens lönenämnd tillstyrkta förslag om inrättande av en för juridiska göromålen å postsparbanks- och postgirobyrån ävensom generalpoststyrelsens ombudsmansexpedition avsedd notariebefattning föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Utskottet.

Med hänsyn till den lämnade utredningen har utskottet ej heller velat motsätta sig att föreståndaren för postverkets tryckeri, vilken nu har aktuariers tjänsteställning (i 21:a, d. v. s. notariegraden), erhåller en förbättrad löneställning som intendent (24:e, d. v. s. sekreterargrad).

Telegrafverket.

För telegrafverkets del innebär förslaget *dels* inrättande av en *förste* byrådirektörsbefattning med byråchefs löneställning å telegrafstyrelsens linjebyrå och minskning samtidigt av antalet byrådirektörsbefattningar inom telegrafstyrelsen från 6 till 5, *dels* inrättande å styrelsens radiobyrå av en linjeingenjörstjänst, närmast avsedd för arbetet med undersökningar rörande rundradiostörningar, *dels ock* ersättande av två kontrollörstjänster (i Gävle och Örebro) med två förste kontrollörstjänster (22 i stället för 20 lönegraden).

Förslaget om att vid sidan av chefen för telegrafstyrelsens linjebyrå å nämnda byrå inrätta en förste byrådirektörsbefattning i 30:e lönegraden, d. v. s. med samma löneställning som byråchefen, måste föranleda tvekan. Med hänsyn till de vetenskapligt krävande arbetsuppgifter på bland annat automatstations- och transmissionsteknikens områden, som skulle åvila förste byrådirektören, har utskottet — i likhet med lönenämnden — ansett sig böra biträda förslaget.

Utskottet.

- Vad som under telegrafverket i övrigt föreslagits föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Statens järnvägar.

Järnvägsstyrelsen har föreslagit, att sex nya elektroingenjörbefattningar inrättas vid statens järnvägar.

Med hänsyn till inträffade ändringar i trafikförhållanden föreslås höjning i löneställning av stationsinspektorsbefattningarna vid Tomtebodas, Ängelholms central, Ånge och Södertälje central samt indragning av motsvarande befattningar vid Örebro södra och Karlstads östra.

Vidare föreslås indragning av fem distriktskassörbefattningar och en milkontrollörbefattning.

Slutligen har underställts riksdagens prövning en av styrelserna för Sveriges lokomotivmannaförbund och svenska järnvägsmannaförbundet gjord framställning om ändrade grunder för avlöning till vissa *befattningshavare*, som övergått i statens järnvägars tjänst från *Härnösand—Sollefteå och Uppsala—Gävle järnvägar*.

De vid Ostkustbanan samt Härnösand—Sollefteå och Uppsala—Gävle järnvägar anställda befattningshavare, som i samband med nämnda järnvägars införlivande med statsbanenätet övergått i statens järnvägars tjänst och som vid övergången var stationerad i Gävle och Härnösand, hava vid inplaceringen i den för statens järnvägar gällande löneplanen erhållit en enligt viss bestämd löneklass angiven lön, beräknad efter den ortsgrupp, F, till vilken nämnda städer enligt den av Kungl. Maj:t för bland andra statens järnvägar fastställda ortsgrupperingen äro hänförda. I enlighet med kontrakten rörande statsförvärven hava befattningshavarna icke lidit minskning i sina vid övergången i statens järnvägars tjänst innehavda löneförmåner, såvida dessa icke varit högre än vad som utgår i för var och en angiven lönegrad, men de från Ostkustbanan övertagna tjänstemännen i Gävle och Härnösand hava i statens järnvägars tjänst kommit att erhålla en högre löneinkomst än de å samma orter placerade befattningshavare i motsvarande tjänsteställning och löneläge, som övertagits från Uppsala—Gävle och Härnösand—Sollefteå järnvägar. Anledningen härtill är, att det vid Ostkustbanans övertagande för dess personal gällande löneavtalet byggde på en dyrortsindelning, sammanfallande med den vid statens järnvägar, i följd varav städerna Gävle och Härnösand där voro hänförda till ortsgrupp F, medan sagda städer i den särskilda dyrortsindelning, som enligt gällande löneavtal tillämpades vid de bägge andra järnvägarna, voro upptagna i en lägre ortsgrupp, E. Visserligen förefinnes enligt en i bilaga till kontraktet angående statsförvärv av Uppsala—Gävle järnväg intagen bestämmelse möjlighet för den i Gävle placerade, från nämnda järnväg övertagna personalen att, därest en ändrad dyrortsindelning skulle komma att tillämpas vid Gävle—Dala järnväg, erhålla en reglering uppåt av sina löner. När så kunde ske vore emellertid, enligt vad departemenschefen framhållit, ovisst, och dessutom vore en dylik möjlighet icke tillförsäkrad omförmälda, i Härnösand placerade personal.

Järnvägsstyrelsen har avstyrkt den av personalsammanslutningarna begärda revideringen av lönebestämmelserna på denna punkt, varvid styrelsen anfört bland annat följande:

Såsom av kontraktet framgår, har garanti endast lämnats för att de övertagna befattningshavarna skola bibehålla tidigare avlöningsvillkor med den begränsning, att de icke härigenom skola kunna uppnå högre lön än den för vid statens järnvägar erhållen befattning bestämda högsta lönen. Vid sådant förhållande måste det anses omotiverat, att de efter övergången i statens järnvägars tjänst skola beräknas hava innehaft en högre lön vid enskilda järnvägen än den, vartill de enligt vid järnvägen gällande bestämmelser varit berättigade. Förbunden hava visserligen såsom skäl för sina krav bland annat framhållit, att med den av styrelsen i enlighet med kontraktet verkställda löneplace-

ringen komma de från Ostkustbanan övertagna tjänstemännen att i vissa fall — intill dess högsta löneklassen uppnåtts — uppbära högre lön än de från Uppsala—Gävle järnväg övertagna befattningshavarna i samma löneklasser, men styrelsen finner nämnda förhållande sakna betydelse, när ju en dylik olikhet förefunnits redan före järnvägarnas införlivande med statens järnvägar.

Lönenämnden, som likaledes avstyrkt framställningen, har bland annat anfört:

I likhet med järnvägsstyrelsen finner lönenämnden tillräckliga skäl icke föreligga för att ifrågavarande befattningshavare vid övergången i statens tjänst skola beräknas hava innehaft högre lön vid den enskilda järnvägen än vad som varit fallet. De i gällande kontrakt intagna bestämmelserna i förevarande avseende få ock anses stå i överensstämmelse med de grunder beträffande personalens avlönande, som av riksdagen godtagits. Att märka är att ifrågavarande personal efter övergången i statens järnvägars tjänst i regel erhållit förbättrad avlöningsställning i så måtto, att de i slutlön komma att uppnå högre lönebelopp än vad som skulle hava varit fallet, därest de kvarstått i den enskilda järnvägens tjänst. En utjämning mellan de från de olika enskilda järnvägarna övertagna personalgruppernas avlöningsförhållanden kommer ock att äga rum inom några få år, när befattningshavarna uppnått högsta löneklassen inom vederbörande lönegrader.

Skiljaktig mening har inom lönenämnden uttalats av ledamöterna E. Eriksson, G. Mattelin och N. A. Nilsson. De två förra hava anfört följande:

»Enligt vår mening leda nu gällande bestämmelser angående avlöningsförmåner till i förevarande framställning avsedda befattningshavare till mindre tillfredsställande resultat. Det torde sålunda ej kunna anses vara lämpligt, att statens befattningshavare på en och samma plats och under i övrigt lika förhållanden skola avlönas olika enbart med hänsyn till att de före inträdet i statens tjänst varit anställda hos skilda företag. I all synnerhet framträda olägenheter av en dylik anordning i förevarande fall, då man på sätt förbunden framhållit torde kunna utgå ifrån att Gävle i ett nytt avtal för de enskilda järnvägarna skulle komma att hänföras till F-ort i den för enskilda järnvägarna gällande dyrortsgrupperingen.

Att under sådana förhållanden fästa avgörande betydelse vid den omständigheten, att här avsedda befattningshavare vid ett bifall till framställningarna skulle få något bättre löneförmåner än vad som tidigare tillkommit dem, synes icke vara med billighet överensstämmande. På grund härav och med hänsyn till de i fråga om dessa befattningshavare föreliggande omständigheter av säregen art, synes det oss att framställningen bör bifallas.

Visserligen är slutavlöningen enligt vid statens järnvägar gällande avlöningsbestämmelser högre än slutavlöningen enligt vid ifrågavarande enskilda järnvägar vid övergången gällande avtal. Detta förhållande skulle dock kunna ändras vid en kommande avtalsrörelse vid de enskilda järnvägarna. Påståendet att ifrågavarande personal efter övergången i statens järnvägars tjänst i slutlön kommer att uppnå högre lönebelopp än vad som skulle varit fallet, därest den kvarstått i den enskilda järnvägens tjänst, är sålunda knappast riktigt och den saken är åtminstone ganska oviss.

Vi anse sålunda, att lönenämnden bort hemställa om bifall till den i ärendet gjorda framställningen.»

Ledamoten Nilsson har anfört detsamma som i första stycket av ledamöterna Erikssons och Mattelins reservation samt funnit sig på grund härav

och med hänsyn till de beträffande ifrågavarande befattningshavare föreliggande omständigheter av säregen art böra tillstyrka bifall till framställningen. Reservanten har tillagt, att han såsom ledamot av lönenämnden ansåge sig kunna bortse från de statsfinansiella betänkligheter, som föranlett Kungl. Maj:t att lämna utan beaktande ett otal framställningar om löneförbättring, bland vilka åtskilliga torde varit ur saklig synpunkt mera behjärtansvärda än den här behandlade.

Departementschefen föreslår, att befattningshavare vid statens järnvägar, vilken varit anställd vid Uppsala—Gävle eller Härnösand—Sollefteå järnvägar och vilken vid övergång i statens järnvägars tjänst var placerad å ort, som enligt för nämnda enskilda järnvägar gällande lönebestämmelser tillhörde en lägre eller högre ortsgrupp än den, vartill orten enligt för statens järnvägar den 1 januari 1935 gällande ortsgruppering är att hänföra, må, räknat från och med nämnda dag samt med iakttagande av i övrigt för lönesättningen meddelade bestämmelser, åtnjuta avlöningsförmåner, som om berörda ort vid tidpunkten för vederbörande järnvägs införlivande med statens järnvägar varit vid den enskilda järnvägen placerad i ortsgrupp enligt statens järnvägars ortsgruppering.

I anslutning härtill har departementschefen anfört bland annat följande:

Ehuru den ifrågavarande personalens inplacering i lönesystemet skett enligt i vederbörande kontrakt stadgade grunder, torde det dock, även om här är fråga endast om en övergångstid, icke anses tillfredsställande, att befattningshavare, anställda i samma statliga företag, i detta fall statens järnvägar, placerade å samma ort och med samma tjänsteställning och arbetsuppgifter, skola hava olika löneinkomst endast på den grund, att de tidigare varit anställda vid skilda privata företag med olika grunder för dyrtidsindelningen. Med hänsyn till de särskilda omständigheter, som här sålunda föreligga, synes det därför rimligt, att en ändring inom den närmaste tiden vidtages, så att den personal, varom nu är fråga, bliver i lönehänseende jämställd med från Ostkustbanan övertagna befattningshavare i motsvarande tjänstegrad vid statens järnvägar å samma ort. Givetvis böra i övrigt kontraktens bestämmelser fortfarande tillämpas och sålunda, bland annat, ingen komma att på grund av en dylik ändring erhålla högre lönebelopp än enligt högsta löneklassen i den i vederbörande kontrakt angivna lönegraden.

Enligt vad jag från järnvägsstyrelsen inhämtat uppgår det antal befattningshavare, som skulle beröras av här omförmälda reglering av löneställningen, till sammanlagt 173, nämligen från Uppsala—Gävle järnväg övertagna 110, därav 91 i Gävle placerade, samt från Härnösand—Sollefteå järnväg övertagna 63, därav 44 i Härnösand placerade. Merkostnaderna för dessa lönejämkningsberäkningar jämföras dyrtidstillägg under första året, alltså med här angiven utgångspunkt år 1935, komma att uppgå till omkring 25,000 kronor, vilket belopp sedermera för varje år kommer att successivt minska för att, när samtliga här ifrågavarande befattningshavare uppnått högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad, helt försvinna.

Utskottet.

Enligt vad lönenämnden vitsordat synas de föreslagna sex nya elektroingenjörsbefattningarna oundgängligen betingade av den fortskridande elektrifieringen av statsbananätet. Utskottet tillstyrker, att antalet dylika befattningar utökas från en till sju. Löneställningen för dem — 21:a löne-

graden — torde i jämförelse med den lön, som utgår å andra ingenjörsbefattningar vid statsbanorna, ej kunna anses alltför högt tillmätt.

Övriga föreslagna ändringar i avseende å statens järnvägars personalstat föranleder ej heller någon erinran från utskottets sida.

I fråga om den föreslagna ändrade lönesättningen för vissa från de inlösta tre privatbanorna övertagna befattningshavare i Gävle och Härnösand får utskottet anföra följande:

Genom att Ostkustbanan hänförde nämnda båda städer till ortsgrupp F, medan de vad Uppsala—Gävle och Härnösand—Sollefteå järnvägar beträffar ansågos tillhöra den lägre ortsgruppen E, hava vissa befattningshavare vid de båda sistnämnda banorna varit i lönehänseende något ogynnsammare ställda än de med dem jämförliga befattningshavarna vid Ostkustbanan. Denna löneskillnad kvarstår alltjämt sedan nu dessa tre banor övertagits av staten.

Under återopande av vad departementschefen anfört tillstyrker utskottet att riksdagen medger, att nämnda skiljaktighet må undanröjas. Ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag medför inga vittomfattande konsekvenser. Enligt vad departementschefen upplyst kan den sammanlagda löneökningen beräknas under 1935 uppgå till 25,000 kronor, vilket belopp efterhand minskas.

Statens vattenfallsverk.

Beträffande statens vattenfallsverk föreslås överflyttning på ordinarie stat av en extra byråingenjörstjänst vid vattenfallsstyrelsens byggnadstekniska byrå och en driftsingenjörsbefattning vid Motala kraftverk. Likaledes föreslås, att för de kamerala föreståndarna vid Motala kraftverk och Trollhätte kanalverk inrättas ordinarie kontrollörsbefattningar i 21:a respektive 20:e lönegraden.

Därjämte ha underställts riksdagens prövning frågorna om ändrad tantiembäräkning för överdirektören vid statens vattenfallsverk och kraftverksdirektören vid de norrländska kraftverken. Av den i propositionen lämnade redogörelsen för överdirektörens och kraftverksdirektörernas nuvarande löneförmåner inhämtas bland annat följande:

Avlöningsförmånerna för ifrågavarande befattningshavare, nämligen överdirektören och de fyra kraftverksdirektörerna (vid Trollhätte, Älvkarleby och Motala kraftverk samt vid de norrländska kraftverken), äro bestämda efter helt andra grunder än som gälla för någon annan befattning i statens tjänst. Enligt 5 § 2 mom. i avlöningsreglementet för kommunikationsverken åtnjuta dessa fem befattningshavare, vilka tillsättas genom förordnande på viss tid, högst sex år, ett fast årligt arvode — 10,500 kronor för överdirektören och 10,000 kronor för en var av kraftverksdirektörerna — och därjämte tantiem, som för överdirektören utgör 0.5 procent för år räknat å nettovinsten av rörelsen vid de statens kraftverk, som under året lämnat överskott, samt för kraftverksdirektörerna utgå efter en fallande skala så-

lunda, att å nettovinsten av rörelsen vid det kraftverk, vederbörande direktör förestår, tantiem utgår med 2,500 kronor, därest nämnda vinst icke överstiger 500,000 kronor, samt ytterligare med 0.5 procent av den del av vinsten, som överstiger 500,000 men ej 1,000,000 kronor, med 0.4 procent av den del av vinsten, som överstiger 1,000,000 men ej 1,500,000 kronor, och med 0.3 procent av den del av vinsten, som överstiger 1,500,000 kronor, allt för år räknat. Närmare bestämmelser rörande beräkningen av nettovinst för bestämmande av tantiem hava meddelats av Kungl. Maj:t den 2 november 1923.

De nuvarande grunderna för beräkning av tantiem för överdirektören fastställdes av riksdagen år 1918. Gällande bestämmelser om tantiem för kraftverksdirektör tillkommo genom beslut av 1919 års riksdag.

Gällande förordnanden utlöpa, för överdirektören vid 1934 års utgång och för kraftverksdirektörerna vid Trollhätte, Älvkarleby och Motala kraftverk vid 1937 års utgång. Kraftverksdirektörsbefattningen vid de norrländska kraftverken är för närvarande vakant och uppehålls för tiden den 1 juli 1932—30 juni 1934 av dritchefen vid Västerås kraftverk K.-G. Ljungdahl.

Kraftverksdirektörerna i Motala och vid de norrländska kraftverken hava hittills endast uppburit garanterad minimitantiem, 2,500 kronor, eller tillhoppa med arvodet 12,500 kronor jämte dyrtidstillägg. Kraftverksdirektören vid Motala kraftverk åtnjuter emellertid dessutom i egenskap av verkställande direktör i Motala ströms kraftaktiebolag, vars aktier förvärvats av staten, ett årligt arvode av 3,000 kronor.

Avlöningsförmånerna för överdirektören samt kraftverksdirektörerna vid Trollhätte och Älvkarleby kraftverk hava, fränsett dyrtidstillägg, under vart och ett av åren 1922—1932 uppgått till de belopp, som angivas i följande tablå:

Å r	Överdirektören (inklusive arvode 10,500 kronor)	Kraftverksdirektören vid	
		Trollhätte kraftverk	Älvkarleby kraftverk
		(inklusive arvode 10,000 kronor)	
1922	22,168: 39	16,817: 55	14,396: 43
1923	22,581: 83	15,029: 14	16,607: 52
1924	24,026: 53	17,040: 29	15,767: 50
1925	29,492: 73	19,447: 87	16,930: 36
1926	29,676: 76	19,628: 08	16,837: 31
1927	28,250: 49	17,659: 95	17,990: 34
1928	30,329: 01	18,829: —	18,068: 40
1929	37,586: 16	21,714: 30	19,537: 40
1930	38,350: 61	21,718: 92	19,991: 45
1931	36,495: 18	20,720: 31	19,876: 80
1932	41,504: 58	22,766: 68	20,836: 07

Departementschefen har för egen del anfört följande:

»Såsom, bland andra, 1928 års lönekommitté framhållit, synes det principiellt sett mindre lämpligt, att några få statens befattningshavare skola avlönas enligt grunder — fast lön och tantiem — som helt avvika från vad som gäller för andra statstjänstemän. Ehuru det alltså skulle ligga närmast till hands att ersätta tantiemsystemet med avlöningsgrunder, anslutande

sig till de inom statsförvaltningen eljest brukliga, lärar emellertid av skäl, som lönenämnden anført, en omprövning därutinnan böra ske först i samband med en blivande allmän löneroglering.

För närvarande torde övrigandena därför få avse endast en jämkning i grunderna för beräkning av tantiem i syfte att ernå skälig begränsning därav. Såsom redan i det föregående nämnts, utlöpa emellertid gällande förordnanden för kraftverksdirektörerna vid Trollhätte, Älvkarleby och Motala kraftverk först med utgången av år 1937, vadan en ändrad tantiemberäkning icke skulle beträffande dessa befattningshavare bliva tillämplig förrän med ingången av år 1938. Att vid sådant förhållande redan nu för dessa befattningar träffa avgöranden om provisoriska åtgärder i förevarande avseende kan icke vara lämpligt. Skulle icke före nämnda tidpunkt frågan om en allmän löneroglering hava avgjorts eller stå inför ett omedelbart avgörande, lärar tantiemfrågan för kraftverksdirektörerna böra föreläggas 1937 års riksdag. De förändringar i förevarande avseende, som nu torde böra genomföras, skulle således avse allenast överdirektörsbefattningen, för vars innehavare nu löpande förordnade utgår med innevarande års slut.

Vad angår sättet för en omläggning av grunderna för tantiemens beräkning, tala onekligen skäl för den av en reservant inom lönenämnden framförda meningen, att tantiem, om sådan skall utgå, i motsats till vad nu är fallet bör med vinstens tillväxt stiga. Lika med reservanten finner jag emellertid en sådan omläggning knappast möjlig att nu genomföra utan alltför stora rubbningar. Vid prövning av övriga alternativ har jag funnit mig böra biträda lönenämndens förslag och vill alltså, såsom provisorium i avvaktan på en blivande allmän löneroglering, föreslå att till överdirektören skall årligen, utöver arvudet, utgå tantiem å nettovinsten av rörelsen vid samtliga statens kraftverk såsom enhet betraktade med 0.5 procent av nämnda vinst, i den mån densamma icke överstiger 2 miljoner kronor, med 0.3 procent av den del av vinsten, som överstiger 2 men ej 4 miljoner kronor, samt med 0.1 procent av den del av vinsten, som överstiger 4 miljoner kronor. Därest dessa grunder varit gällande år 1932, skulle överdirektörens inkomst av arvode och tantiem, fränsett dyrtidstillägg, under nämnda år hava uppgått till (10,500 + 17,100) 27,600 kronor i stället för uppburna 41,504 kronor.

Vad därefter beträffar kraftverksdirektörsbefattningen vid de norrländska kraftverken, vill det av vad därutinnan förekommit synas, som om det icke vore möjligt att tillfredsställande och i erforderlig mån varaktigt besätta denna tjänst med mindre en förbättrad löneställning provisoriskt beredes. Med utgående sålunda från att en dylik åtgärd får anses vara ur verkets synpunkt nödvändig, anser jag mig lika med lönenämnden därför böra tillstyrka, att vid ifrågavarande befattning må, räknat från och med den 1 juli 1934, utöver arvode och tantiem enligt avlöningsreglementet, utgå ett tillfälligt lönetillägg av 3,000 kronor för år räknat.

Då även den föreslagna ändringen i bestämmelserna om tantiem åt överdirektören torde böra träda i kraft den 1 juli 1934 men gällande förordnande för honom utlöper först med nämnda års utgång, synes böra övergångsvis stadgas, att beträffande nuvarande innehavare av befattningen skola tillämpas gällande bestämmelser, så länge hans innehavande förordnande varar. Vid meddelande av nya förordnanden å överdirektörs- och kraftverksdirektörsbefattning torde böra föreskrivas skyldighet för den förordnade att underkasta sig de ändrade avlöningsbestämmelser, som må varda stadgade beträffande ifrågavarande befattningar.»

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förslag om inrättande av vissa ordinarie befattningar vid statens vattenfallsverk har utskottet, med hänsyn till den lämnade utredningen, ansett sig böra tillstyrka.

Vidkommande därefter förslaget om ändrade grunder för överdirektörens avlönande vill utskottet erinra, att detsamma tillkommit efter framställning av 1933 års riksdag. Utskottet har funnit förslaget — avseende sänkning av honom tillkommande tantiem — godtagbart.

Det av Kungl. Maj:t begärda medgivandet om rätt att tilldela kraftverksdirektören vid de norrländska kraftverken ett tillfälligt lönetillägg av 3,000 kronor för år torde likaledes böra lämnas.

I väckta motioner har emellertid yrkats, att överdirektören allenast måtte erhålla byråchefs avlöning samt att direktörerna vid de olika kraftverken — i avvaktan på en enligt motionärernas förmenande befogad indragning av dessa — måtte placeras i lönegrad närmast under byråchefs. I avseende härå vill utskottet endast framhålla, att avlöningarnas tillmätande efter dylika normer tvivelsutan skulle innebära ett underskattande av de krävande arbetsuppgifter, som åvila ifrågavarande befattningars innehavare. Härvidlag bör man ej heller förbise de stora svårigheter, som, enligt vad vattenfallsstyrelsen vitsordat, föreligga för att i konkurrens med landets privata kraftverksföretag erhålla kvalificerade personer å de ledande posterna vid statens vattenfallsverk.

Med förmålan alltså att utskottet ansett sig böra tillstyrka vad Kungl. Maj:t i förevarande proposition föreslagit, hemställer utskottet,

att riksdagen må

1:o), med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å de av herrar J. A. Larsson och Bengtsson i Kullen väckta motionerna I: 308 och II: 550, i vad motionerna avse överdirektören vid statens vattenfallsverk, besluta, med tillämpning från och med den 1 juli 1934, att 5 § 2 mom., första stycket, i avlöningsreglementet den 19 juni 1919 (nr 343) för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk skall hava följande ändrade lydelse:

Överdirektör vid statens vattenfallsverk åtnjuter, utöver arvodet, *tantiem* å nettovinsten av rörelsen vid samtliga statens kraftverk såsom enhet betraktade med 0.5 procent av nämnda vinst, i den mån densamma icke överstiger 2,000,000 kronor, med 0.3 procent av den del av vinsten, som överstiger 2,000,000 men ej 4,000,000 kronor, samt med 0.1 procent av den del av vinsten, som överstiger 4,000,000 kronor, allt för år räknat;

2:o) besluta, att i den vid nämnda avlöningsreglemente fogade tjänsteförteckningen skola upptagas följande befattningar, nämligen:

vid postverket:

i 24:e lönegraden: intendent;

vid telegrafverket:

i 30:e lönegraden: förste byrådirektör;

vid statens vattenfallsverk:

i 20:e lönegraden: kontrollör,

» 27:e » : driftsingenjör;

samt att ur samma tjänsteförteckning skola utgå följande befattningar, nämligen:

vid postverket:

ur 21:a lönegraden: aktuarie;

vid statens järnvägar:

ur 21:a lönegraden: distriktskassör,

» 24:e » : milkontrollör;

3:o) fastställa antalet av följande befattningar från och med den 1 juli 1934 på sätt här anges, nämligen:

vid postverket:

notarie	9
intendent i 24:e lönegraden	1;

vid telegrafverket:

förste kontrollör	21
linjeingenjör	24
byrådirektör	5
förste byrådirektör	1;

vid statens järnvägar:

elektroingenjör	12
stationsinspektör av klass 2	14
stationsinspektör av klass 1 B	26
stationsinspektör av klass 1 A	6;

vid statens vattenfallsverk:

kontrollör i 21:a lönegraden	3
byråingenjör	2
driftsingenjör	1;

4:o) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som vid genomförande av förberörda ändringar må erfordras;

5:o), med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å förutnämnda motioner I: 308 och II: 550, i vad motionerna avse direktörerna vid statens kraftverk, medgiva, att vid den till

statens vattenfallsverk hörande befattningen såsom kraftverksdirektör vid de norrländska kraftverken må från och med den 1 juli 1934, utöver arvode och tantiem enligt avlöningsreglementet, utgå ett tillfälligt lönetillägg av 3,000 kronor för år räknat; samt

6:o) medgiva, att avlöningen till viss av statens järnvägar från Härnösand—Sollefteå och Uppsala—Gävle järnvägar övertagen personal må från och med den 1 januari 1935 utgå i enlighet med de av departementschefen i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 9 februari 1934 förordade grunderna.

Stockholm den 13 mars 1934.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Hamrin, Lindblad, Bergqvist, Olof Olsson, Svensson* i Kompersmåla, *Kvarnzelius, Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson, Bagge, Waller, Nilsson* i Fredriksfält och *Tham*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Holmgren, Jansson, Strindlund, Törnkvist* i Karlskrona, *Eriksson* i Stockholm, *Persson* i Falla, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Olofsson* i Digernäs, *Norling* och *Olsson* i Staxäng.

Reservation

av herrar *Bergqvist, Svensson* i Kompersmåla, *Bagge, Nilsson* i Fredriksfält, *Tham, Holmgren, Persson* i Falla, *Svensson* i Grönvik, *Olofsson* i Digernäs och *Olsson* i Staxäng, som ansett, att i stället för sista stycket (»Under åberopande — — — minskas») av utskottets yttrande under rubriken »Statens järnvägar» bort intagas följande:

»Nämnda tre banors förstatligande innebar otvivelaktigt stora fördelar för den övertagna personalen i form av såväl en tryggare anställning som ock i allmänhet bättre löne- och pensionsvillkor.

Överhuvud kan utskottet ej finna fog föreligga för att staten nu skulle genom extra anordningar undanröja ifrågavarande redan tidigare förefintliga skiljaktighet i lönehänseende, i all synnerhet som den efterhand utan några särskilda bestämmelser av sig själv bortfaller. I enlighet med den ståndpunkt järnvägsstyrelsen och lönenämndens majoritet intagit avstyrker alltså utskottet Kungl. Maj:ts förslag i denna del.»

Reservanterna hava i anslutning härtill yrkat, att utskottet under punkt 6:o skulle hemställa,

att riksdagen må

— — — — —
6:o anmäla, att Kungl. Maj:ts proposition, i vad den avser avlöningen till viss av statens järnvägar från Härnösand—Sollefteå och Uppsala—Gävle järnvägar övertagen personal, ej av riksdagen bifallits.